

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Araneae. Ex Philostrato. Descriptio LXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

in eo pratendit: vbi gustatum applicuit? vbi odoratum inferuit; vbi vero truculentam illam, & portione maximam vocemque ingeneravit? qua subtilitate pennas adnexuit? praelongavit pedum crura? disposuit icuinam caueam vti aluum, auidam sanguinis, & potissimum humani sitim accendit: velum verò perfodiendo tergori, quo spiculauit ingenio? atque vt in capaci cum cerni non potest exilitas, ita & reciproca geminavit arte, vt fodiendo acuminatum pariter, forbendoque fistulosum esset; Quos teredini ad perforanda robora cum sono teste dentes affixit, potissimumque è ligno cibatum fecit. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros, taurorumque colla, & truces in sublime iactus, tigrum rapinas, & leonum iugas cum rerum natura nunquam magis, quam in minimis tota sit.

Plin. lib. 11. c. 2.

SCORPIO.

Descriptio LXXI.

MAENVM de modico malum Scorpium terra suppurat, tot venena, quot ingenia, tot pernices, quot & species, tot dolores, quot & colores.

Nicanter scribit & pingit, & tamen vnus omnium violentiæ gestus de cauda nocere: quæ cauda erit quodcumque de posthumo corporis propagatur, & verberat perinde vt scorpionis series illa nodorum venenata intrinsecus venula, subtilis, arcuato inpetu insurgens, hamatile spiculum in summo tormenti ratione restringens.

Terrull. in Scorpiaco.

A R A N E A E.

Ex Philostrato.

Descriptio LXXII.

AT aula intus deserta ac destituta videtur, & ne columnæ quidem amplius ipsam firmant ac sustinent, quod & condat ac dissuat, sed solis est habitanda araneis: solet enim animal silentio ac solitudine contexere. Aspice & fila, hoc expuentes

stamen in pauimentum descenderunt, ipsas porrò intueri, per illa descendentes atque reciproco meatu ascendentes, per aerem volantes, iuxta Hesiodum, ac volare mediantes, pictor ostendit: Angulis attextunt domos; has quidem laticas, has vero concavas: in latis ætatem agunt, in cauis hyemant. Pulchra igitur, & hæc pictoris opera: Nam araneum ipsum sic tenuiter elaborasse ac iuxta naturam indicasse ipsiusque filum laboriosum ac difficile pinxisse, artificis est prudentis, atque ad amissimam veram referentis. Hic autem nobis tenuissima quoque contexit, ecce quadrangulatis funis ab ipso est angulis circumiectus, vt mali rudens; tenuis autem funiculo applicita est tela quam plurimos exprimens orbis, quorum à primo ad minimum extensi contextuntur laquei a que atque orbis, inter se distantes, per quos qui in perficiendo adiuuant opere discurrunt, remissa intendunt stamina; verum & texendi mercedem assequuntur muscas, si que telis implicentur, capientes. Vnde ne prædam quidem ipsarum præterijt ac neglexit pictor. Hæc enim iede, illa suprema tenetur penna, ista a capite deuoratur. Palpitant autem a que agitantur, effugere nitentes: ipsam tamen nec confundunt, nec dissoluunt telam.

Phil. fl. in telis.

Item ex Plinio.

OR D I T V R telas, tantique operis materia vterus ipsius sufficit, siue ita corrupta alui natura stato tempore (vt Democrito placet) siue est intus quaedam lanigera fertilitas, tam moderato vngue, tam tereti filo, & tam æquali deducit stamina, ipso se pondere vsus. Texere à medio incipit, circinato orbe subtegnina adnectens, maculæque paribus semper intervallis, sed subinde crescentibus, ex angusto dilataas indissolubili nodo implicat. Quanta arte celat pedicæ scutulato rete grassantes? quam non ad hoc videtur pertinere cibrata pexitas telæ, & quadam polituræ arte ipse per se tenax ratio trama? quam laxus ad status non ad respicienda quæ veniant sinus, derelicto laxo prætenti summa parte, vt arbitrari liceat illa quæ difficile cernuntur, atque vt in plagis lineæ offensæ præcipitantur in sinum? Specus ipse qua concameratur architectura? & contra frigora quanto villosior? quam remosus

Aaaa rus

us à medio, aliudque agenti similis: inclusus vero sic, ut sit necne intus aliquis, cerni non possit: Age firmitas quanta irumpentibus ventis, qua pulverum mole degrauant? Latitudo telæ sæpè inter duas arbores, cum exercet artem & discit texere: longitudo filii à culmine, ac rursus à terra per illud ipsum veluti reciprocatio, subitque pariter ac fila deducit. Cum verò captura incidit, quàm vigilans & paratus ad cursum? licet extrema hæreat plaga, semper in medium currit, ex quo sic maxime totum concutendo implicet. Scissà protinus refert ad polituram faciens. Namque & lacertarum catulos venantur. Hos primum tela inuoluentes, & tunc demum labra vtraque morfu apprehēdentes, amphitheatrali spectaculo cum contingit. Sunt & ex eo auguria. Quippe incremento annuum futuro telas suas altius tollunt, ijdem sereno non texunt, nubilo texunt, ideoque multæ aranæ imbrium signa dant.

CVLEX ET PVLEX.

Ex D. Augustino enarr. in
Psalm. 148.

Descriptio LXXIII.

Quis disposuit membra pulicis & culicis, ut habeant ordinem suum, habeant vitam suam, habeant motum suum? Vnam bestiolam breuem minutissimam considera quam volueris. Si consideres ordinem membrorum ipsius, & animationē vitæ, qua moeuetur, pro se fugit mortem, amat vitam, appetit voluptates, deuitat molestias, exierit sensus diuersos, viget in motu congruo sibi. Quis dedit aculeum culici quo sanguinem sugat? Quàm tenuis fistula est qua forber? Quis disposuit ista? quis fecit ista? expauescis, in minimis lauda magnum.

VERMIS INDICVS.

Ex D. Ambrosio Hexam. lib. 3.
cap. 23.

Descriptio LXIV.

Vide Plin.
li. 11. c. 25.

Extur hic corniger vermis, conuerti pri-

mum in speciem Erucae, atque in eam mutari naturam, inde processu quodam fieri Bombylius: nec eam tamen formam, figuramque custodit, sed laxis, & latioribus folijs videtur pennas assumere. Ex huius folijs mollia illa feres depectuat vellera, quæ ad vsus sibi proprios diuites vendicauerunt. Sed ego plenius in pictura ænigmatis eius naturam sum perlecutus.

B O M B Y X I N

A Enigmatē.

Animal vobis in hac tabella depinximus (Principes illustrissimi, ceterique auditores ornatissimi) sine carne, sine sanguine, ossibus, venis, arterijs, nervis, intestinis, oculis, auribus pilis, squammis, spinis, quid hoc monstri est? Ne vos diu morer, Bombyx est, Bombyx, inquam, laboriosus opifex, & nendis regum vestibus natus. O naturæ audacis opus! quis non miretur? quis non obstupescat ex tenui semine primum nasci vermiculum, tam minutum, ut penè oculorum fugiat aciem, hunc in Eruca paulatim grandescere, ex Eruca fieri Bombylium diuinum planè artificem? quem vbi puro elegantique domicilio acceptum, & albæ mori frondibus saginatum, per genistarum scabritiem emiseris, postquam pabuli satietas est, vere incipit, & ex suis visceribus diductos florum tractus effundere, quibus sibi ornata figura domicilium constituit, quo nec Castor & Pollux, nec eorum soror Helena pretiosiore videntur excepti. Itaque nec Porphyrogenitis inuidet, nec ijs regum pulsonibus, quos aiunt collucentes margaritis eunas habuisse, in hac sericea domuncula delitescit Bombylius quasi puellus in utero matris confixus, & artes meditatatur admirandas. Absoluto demum lanificio post 40. diem ex Bombyce subnascitur Papilio cornutus vermis, & quatuor alis pennatus, quem ex eis cateris auter quasi sepius emicare cernimus in acre, ex hoc necydalo vermium progeneratur semen, quibus noua subinde animalculorum soboles affluit. Delineaui paucis (auditores) naturam vermiculi, de quo magna est inter viros doctos controuersia, fueritne sæculis antiquis nostris ignotus regionibus, an à Iustiniani temporibus, ut narrat Procopius, tantum Europæ cœperit hom-

Aristot. ca.
19. l. 5. libi.
animal.